

Aftenposten søndag 13.09.09.

Witoszeks autoritær strategi?

Av Petter Mejlænder

Trond Berg Eriksens artikkel *Den moderne fundamentalismen* (Aftenposten, 30.08.09) fikk meg til å huske et spørsmål jeg stilte Nina Witoszek for to år siden, et spørsmål hun aldri besvarte (*Praksis – ikke prat*, Aftenposten, 15.10.07).

Berg Eriksen skrev nemlig: ”Den som ikke reagerer eller svarer på kritikk, bruker en hersketeknikk som ikke er så forskjellig fra fundamentalistens.” Han mener de som ”ignorerer i stedet for å irriteres følger en autoritær strategi”.

Witoszek er en opptatt kvinne med mange jern i ilden, antiautoritær og antifundamentalistisk er hun også, og hun produserer forskningsartikler, seminarer, avisartikler og bøker i et rasende tempo. Hun både skriver og taler raskere enn de fleste av oss tenker. Inspirerende er tankene hennes også. Og hun er debattglad. Likevel fikk hun ikke tid til å svare. Hvorfor?

Witoszek har en formidabel kapasitet til å analysere, vurdere og kategorisere andres styrker og svakheter. Det gjør hun også i årets bok *Verdens beste land*. I forbindelse med lanseringen gjorde hun rent bord i Dagbladet (09.05.09): ”Norsk venstreside trenger viagra. I en verden truet av kriser og fundamentalister trenger vi mer enn noen sinne en kraftfull, opplyst og antitotalitær venstreside. I dag har den

utopiske entusiasme fra 1968 kulminert i en utopi av politisk korrekthet.” Hun etterlyste en ”no-bullshit holdning der vi diskuterer reelle utfordringer”.

Kanskje hun også, ikke bare vi, burde lytte til den kritikken hun fremfører?

Min utfordring til Witoszek kom etter ”The Arne Næss Chair in Global Justice and Environment”-seminaret i 2007, der hun og andre fremragende akademikere fra hele verden etterlyser mer radikal handling for å redde verden fra økologisk sammenbrudd. Poenget mitt var at de fleste som lytter til forskeres argumenter kjenner de uhellsvangre statistikkene og vet hvor utviklingen fører oss *dersom vi ikke gjør noe*.

Mitt spørsmål var derfor: Hvorfor praktiserer ikke Witoszek og de andre miljøkritikerne den kunnskapen de har – *i det minste når de deltar på slike seminarer?* Undergraver de ikke sin egen argumentasjon, sår de ikke tvil i stedet for tro og tiltakslyst, når de velger de mest miljøskadelige transportmidlene for å spre sitt viktige budskap? Gjør de det ikke alt for lett for oss andre å konkludere: *Hvis de som vet ikke handler, hvorfor skal da jeg gjøre noe?*

Talestrømmen uten handling kan da ikke være det Witoszek mener med ”kraftfull” og ”opplyst” praksis? Hvorfor forutsetter ikke seminaret at alle deltakerne bruker mest mulig miljøvennlig transport til Arne Næss-seminarene? Ville ikke det være i hans ånd? Ville ikke det understreke alvorret og sammenhengen mellom gode kunnskaper og gode handlinger? Vil ikke det understreke at *temaet krever handling vel så mye som ord?*

I lys av Berg Eriksens analyse er det nærliggende å spørre om hun og hennes kolleger er smittet av maktens ”jeg-er-viktig-og-andre-regler-gjelder-derfor-for-meg”-

syndrom? Det vi før kalte hovmod. Kravet om handling ville jo lett vingeklippe, eller i hvert fall begrense, deres jetset-liv.

En ydmyk vi-er-i-samme-båt-holdning ville på den andre siden innebære at *de som vet mest, viser vei og handler først*. Lukter det litt "autoritær strategi" og "politisk korrekthet" av Witoszeks passivitet? Og "hersketeknikk" av hennes taushet?

Senest denne uken fremførte Witoszek og andre eksperter de samme viktige argumentene og appellene om handling på Arne Næss-seminaret i Oslo. Mange av tilhørerne tenkte antakelig: Ja! Vi vet! Men, er det ikke noe vi kan gjøre – her og nå?

Vi trenger forbilder som handler, ikke bare prater. Og da spørres det om Witoszeks "viagra" kan hjelpe oss. Tenk om Witoszek og styret i Arne Næss Chair neste år kunne presentere en ti punkts handlingsplan for eksemplarisk handling for deltakelse på Arne Næss-seminarene. Dét ville være "no-bullshit"!

For orden skyld. Spørsmålet om å redusere CO2 forurensningen rundt miljøseminarer, gjennom eksemplarisk handling, ble også stilt til de andre medlemmene i styret for Arne Næss Chair. Ingen svarte.